

Izvor istinske pozitivnosti

Kakvu vrednost ima život? U nekom svetu gladi, bede, neprestanih terorističkih napada i ratnih delovanja. Kako mi možemo s obzirom na razaranja, mržnju, strah i pohlepu, koji danas izgleda vladaju svetom, da ostanemo u jednom pozitivnom osnovnom stavu? To se čini nemogućim. Postavlja se pitanje takođe za svakog pojedinačnog čoveka: Ne izgleda li da bolest, stalni bol i sudbinski udarci otimaju životu svaku vrednost? Stavimo na jedan tas vase sve pozitivno, što smo iskusili u životu, a na drugi sve negativno. Jasno je, da je tas sa negativnim doživljajima teži kod većine ljudi. Dakle jedan sasvim negativan bilans. Nije li suicid ili neki „izlaz“ razumno rešenje, da bi se okončala svetska spirala koja ide u minus?

Postajemo li mi dakle pesimisti? To je bila filozofska konsekvenca Šopenhauera i Eduarda fon Hartmana i svih, koji kao oni puko *sabiraju i oduzimaju*. Račun se slaže, no čovekovo *Ja* drugačije računa. Ono postavlja drugačiji odnos između pozitivnih i negativnih doživljaja, nego da ih sabira i oduzima. Ono sa njima preduzima *deljenje*. Stavimo sve negativne i pozitivne doživljaje u jednu knjigu: Iznad crte (brojilac) stoje svi pozitivni, ispod crte (imenilac) svi negativni doživljaji. *Ova knjiga ne može nikada da postane nula!* Jer za to bi morao ili brojilac da bude nula ili da imenilac aproksimativno postane beskonačan. Ko može da tvrdi, da on do smrti nije doživeo ni jednu jedinu vrednost? Ko može da tvrdi, da bi broj njegovih patnji bio beskonačno velik? Delilački odnos negativnih i pozitivnih doživljaja zadržava dakle pod svim okolnostima neku pozitivnu vrednost, koliko god ona može da bude ili da izgleda mala. *Doživeti* ovu trezvenu istinu, daruje našem životu doživljenu, pozitivnu osnovnu vrednost.

Naše *Ja* deli. To je bilo rešenje problema vrednosti, koje je Rudolf Štajner naveo u trinaestom poglavljju svoje *Filozofije slobode*. *Ja* deli; ipak ono može da deli jedino zato, jer je ono sâmo nedeljivo, jer je ono in-dividualnost.

Pozitivnost, koju Štajner takođe označava kao „smisao za potvrđivanje“, je jedina među Štajnerovih šest sporednih vežbi, koju on ilustruje sa Hristovom legendom: „Ima jedna lepa, u persijskoj književnosti sačuvana legenda o Hristu, koja predočava ono što se mislilo sa ovom osobinom [pozitivnost]: Uginuli pas se nalazi na putu. Među onima koji prolaze pored njega je i Hrist. Svi drugi okreću pogled od groznog prizora, koji dolazi od psa; samo Hrist oduševljeno govori o lepim zubima psa. Tako se može osećati prema stvarima; u svemu, takođe u najodbojnijem, može se za tog, ko ozbiljno traži, naći nešto što je vredno priznanja. I plodno na stvarima svakako nije ono, što im nedostaje, već ono, što one imaju“ (GA 12). A šta one *imaju*, je baš za svaku vrstu delilačkog *Ja*-razmatranja to što je na njima bezuslovno pozitivno.

Der Auferstandene
von Vincenzo Foppa (ca. 1427–1516)

Hrist je to Svetsko-Ja, veliki uzor za naše mikrokosmičko Ja, za našu individualnost. Kod svake neizrecive patnje on ostaje u bezuslovnoj pozitivnosti. On je taj istinski, suštinski izvor svake stvarne pozitivnosti u našem duševno-spiritualnom stremljenju.

Thomas Meyer

preveo S. N.